

JAROSLAW IWASZKIEWICZ

JAROSLAW IWASZKIEWICZ je v svojem dolgem življenju (1894–1980) opravljal vse mogoče pomembne službe, od diplomatskega udejstvovanja pred vojno do političnih funkcij v povojni Poljski. Vendar pa ni nikdar pozabil na svoje pisanje – na ustvarjanje novel, romanov, dram in, seveda, poezije. Ta izbor iz njegovih 13 zbirk predstavlja pesmi od prvih najzgodnejših ter dveh iz tridesetih let in dveh iz šestdesetih in sedemdesetih let pa vse do zadnjih dveh, ki ju je napisal tik pred smrtjo.

* * *

Cestne svetilke komaj brlijo,
nad vsem visi megla.
Srečamo se kot po navadi:
ženska, pes in jaz.

Vabi nas nočna pozaba,
pod megló jeseni puščobni park,
za črnim parkom vode Leta.
In tako blodimo kot sence –
jaz in ta pes in ženska.

V temnem mestu so in solze in smeh.
Ne vemo, od kod smo prišli v temí noči.
Vem, da vsi verjamemo v enak konec.
Beli Amor se odpelje v zlati kočiji,
izgubljamó se sredi senc – ženska, jaz in pes.

1913

* * *

Pokazal si mi iz puščav kostanjev
vinograde z meglicami v dolinah,
pokazal si zeleni mi bršljan,
rastoč na rdečih ruševinah.

Pokazal si mi prah zvezdnih cest,
raztresen po globoki vodi,
pokazal si laboda mi iz zvezd,
ki je letel po nebu na zahodu.

Pokazal si daljavo mi, višino,
in več, kot bi dojeti mogel,
pokazal si mi vrtnico in križ,
popotno palico in cilj in pot.

* * *

Ves beli božji dan že čakam,
da zvezdni bo večer nastal,
ko me vsekdar iz polčloveka
v polboga spreminja čas.

Spet se potópil bom v črnino,
v telesni vozle s tabo spet,
in dan mi izbrisal bo iz spomina
zgnetene rose sladki med.

Uzrla bova zvezde, ki zametel
jih je vihar v zlat vrtinec,
in najin dih nad vlažno zemljo
se bo spremenil v ptičje krike.

Strmeča v noč, prisluškujóča pticam,
se res nikdar ne bova več vrnila?
Kaj res naj take sanje bi lovila,
da v njih lahko prespala bi hlad svita?

Zakleta v žalne stoke ptic,
vkovana v črni krog noči,
čakava, da sine dan,
podoben tvojim zlato rožnatim rokam.

Ker veter in noč in senca in drevesa
ljubezenskih so polni sanj –
nihče ne ve več, kdo je, ki to poje –
zemlja, ptič, gozd ali midvá.

* * *

Brez listja v soncu so drevesa,
moder predpasnik vihra na vrveh.
Srce ti moje osivelo,
težko je reči sebi: ne!

Mesto je polno že pomladi,
s strehami češe soncu prav vsak las.
Pa ne poslušaj, kaj nam pravi
notranji, ves preplašen glas.

Na zimsko žaganje se potresa
zelena kaša – droben list.
Take, ljubezen, so ločitve:
ti moraš it – jaz moram it ...

Pariz, marec 1931

VIRGINIJIN PROFIL

*They seem to me something else besides
human life*

William Blake

Mrzla ograja pod dlanjo
most nad reko

vidim mesto
sadovnjak velikanov, sileč navzgor
v nočni senci
ob luni
rasejo
vrhovi in konice, kupole

tisoče žarnic se vžiga
tisoče jih ugaša
na temno modri zavesi

stojim in gledam:
življenje
daljni šum

hrobočejo kot hrošči v škatlici
ljudje, zaprti
v sinjih skrinjicah

rotacijski stroji brnijo
ljudje morijo ljudi
ljudje sodijo ljudem pod kupolami

nad stolpovi vzletajo v meglo
bele in modre ptice
in tu pred mano
na mostu
žene veter plahto odvrženega časopisa

zakaj in čemu?

to je samo gledališka zavesa
ki se bo dvignila
in pokazala prizor

Virginijin profil
na mostu
in oči, začudeno odprte

roko zamrlo v kretnji
lova za nedosežno vero
goloba, ki je odletel

* * *

na terasinem robu
so posadili tuberoze

vsaka od njih
je mali vodometa
dišav

so rože samo za to
da budijo v nas spomin?

Ne, ne. Tudi za to
da spremljajo z a s l o v o

ZADNJA PESMICA POTUJOČEGA VAJENCA

Lahko noč, sinje rožice, lahko noč, rožnati svit,
lahko noč, ptički za oknom, lahko noč, vrtnični vonj,
lahko noč, večerna tišina, v kateri en sam ton je skrit,
lahko noč, ohlajajoča se duša, lahko noč, vroče telo.

Na svidenje, sen in ljubezen, na svidenje, beli cvet,
na svidenje, nočno trpljenje, lahko noč, sveži jutranji piš,
lahko noč, ljubi psiček, lahko noč, celi svet,
lahko noč, visoki topol in Ti, ki na pragu stojiš.

NEUDOBNOST

Neudobno je to vreme, neudoben veter,
takšna kapa ni udobna, takšen kratek šal,
neudobni so ti čevlji, suknjič prav tako,
takšna teža gnete prsi, takšen težek pesek,

ni udobno to življenje, takšen prazen dom,
kako je čudna ta kočija, čudno hrza konj,
kot železne rokavice, kako neudobno je ležat,
kako je tesen, neudoben, kako je mrzel grob.

*Iz poljščine prevedla
Katarina Šalamun Biedrzycka*